

Sauda kommune
Postboks 44
4201 Sauda

Kontakt saksbehandler
Kirsten Redmond Kristiansen, 51568777

Svar på søknad om tiltak i sjø - utslippsledning i sjø - Sauda kommune

Statsforvalteren har ferdigbehandlet søknad om tiltak i sjø i forbindelse med utlegging av utslippsledning i sjø. Grunnet antatt forurensning i sedimentene samt gytefelt for torsk og nærhet til anadrom vassdrag, gis det tillatelse til arbeidet på visse vilkår til arbeidene.

Vi varsler gebyr for behandling av saken.

Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Vi viser til søknad fra Prosjektil AS, på vegne av Sauda kommune om tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø. Søknaden gjelder arbeid i sjø i forbindelse med modernisering av renseanlegg og forbedring av utslippsledning ut til sjø.

Sakens bakgrunn

Sauda kommune har et pågående prosjekt for å rydde opp i direkte utslipp til sjø. Det er bygget et nytt renseanlegg på Tangen og for å kunne koble flere områder må det bygges avløpspumpesystem. Det er behov for å koble to eksisterende pumpestasjoner til det nye anlegget, og i den forbindelse søker Sauda kommune om tiltak i sjø for å legge to avløpsledninger på sjøbunn. Tiltaket innebærer graving av en grøft på ca. 3 m bred, og overdekning på ca. 1 m.

Figur 1: Utklipp fra søknad som viser de omsøkte pumpeledninger fra Fløgstadvika og Vangnes, til Tangen.

Tiltakshaver viser til at arbeidene gjennomføres i nærhet av utløpet til Nordelva, og av den grunn er det ønskelig å gjennomføre tiltaket i perioden med minst mulig vannføring. Det er derfor ønskelig at tiltaket starter opp i begynnelsen av juni, og vil vare i ca. 2 mnd.

Løverk

Arbeid med legging av sjøkabler medføre en forflytning av sjøbunnsedimenter, og kan således defineres som mudring, jf. forurensningsforskriften §22-2. Slike aktiviteter krever vanligvis tillatelse fra forurensningsmyndighet, jf. § 22-3. Det er imidlertid presisert at mudring ikke omfatter «oppvirvling som følge av normale aktiviteter i sjø og vassdrag», og at i håndteringsveilederen¹ kommer det frem at legging av sjøkabler og sjøledninger anes som normal aktivitet og ikke skal behandles etter forurensningsforskriften.

Dette arbeidet faller derimot under midlertidig anleggsvirksomhet, som det er et unntak for i forurensningsloven § 8 første ledd punkt 3. Vanlig forurensning er tillatt uten behov for særskilt tillatelse, jf. § 11. Dette forutsetter at arbeidet er midlertidig (maksimalt 2-3 år) og at forurensningen er å anse som vanlig. I vår vurdering av forurensning fra arbeidene vurderer vi både art, omfang og påvirkning av forurensning som oppstår som følge av arbeidene.

Avklaring etter plan- og bygningsloven

Forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd. Det er Sauda kommune som søker og viser til at området er omfattet av flere reguleringsplaner. Statsforvalteren anser tiltaket som avklart etter plan- og bygningsloven.

Avklaring med kulturminnemyndighet

Tiltak i sjø utføres ofte i områder som kan ha potensiale for funn av kulturminner, og det er fare ved utføring av tiltaket at kulturminner tildekkes eller ødelegges. Det er oppgitt i søknaden at tiltaket ikke er avklart med kulturminnemyndigheten. Tiltaket har et begrenset omfang ut i sjø, og vi har derfor vurdert at det er tilstrekkelig at dette brevet sendes i kopi til kulturminnemyndigheten slik at de blir orientert om tiltaket. Statsforvalteren minner om meldeplikten dersom det under arbeidet oppdages kulturhistorisk materiale som kan være vernet eller fredet. Arbeidene må straks stanses og kulturminnemyndighetene varsles, jf. § 8 og § 14.

Kunnskapsgrunnlag

Forurensning

Det er ikke vedlagt sedimentundersøkelser til søknaden, men det er oppgitt at det er gjennomført geotekniske undersøkelser i tiltaksområde. Tiltaksområdet er i nærhet til Sauda smelteverk (Eramet), der det foregikk betydelig dumping av tungmetaller og tjærestoffer (PAH) frem til 1980. Det er ellers kjent at Saudafjorden ble brukt som dumpeplass for blant annet biler, frem til 1970. Fjorden er klassifisert med dårlig kjemiske tilstand grunnet forurensning med ulike organiske miljøgifter og tungmetaller. COWI har tidligere presentert overvåkingsdata fra Eramet som antyder at tilstanden i fjorden er noe bedre enn tidligere², men det er ikke gjennomført sedimentundersøkelse i nyere tid.

Naturmangfold

Det er ikke registrert viktige naturtyper i tiltaksområdet, men tiltaket skal utføres i og like ved utløpet til de to lakseførende vassdragene Nordelva og Storelva³. Nordelva er i tillegg en del av et vernet

¹ [M-350: Håndtering av sediment. Miljødirektoratet.](#)

² Vannovervåking Saudafjorden 2018. Eramet Norway Saud. COWI AS. Fagrapport. 01.03.2019.

³ [Temakart-Rogaland](#)

vassdrag, Åbødalsvassdraget⁴. Tiltaksområdet er også en nasjonal laksefjord «*Sandsfjorden*» som strekker seg inn til Sauda. Nasjonale laksefjorder er et hovedtiltak for å gi særlig beskyttelse til villaksen, som skal beskyttes mot inngrep og aktiviteter i nærliggende fjord- og kystområdene til viktige laksevasdrag⁵.

I tillegg er Saudafjorden registrert i Fiskeridirektoratets kartdatabase som et lokalt gytefelt for torsk⁶. Det er også registrert observasjoner av fiskemåke (nær truet) i nærhet til tiltaket⁷. Disse er registrert i februar måned, og flere andre fugler er registrert i samme tidsperioden som næringssøkende, noe som indikerer at Sauda kan være en rasteplass for fugl.

Vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomst *Saudafjorden*, som er klassifisert som sterkt ferskvannspåvirket fjord⁸. Vannforekomsten er registrert i Vann-Nett med «*moderat*» økologisk tilstand og «*dårlig*» kjemisk tilstand. Det er registrert forurensning med PAH-forbindelser, TBT og metallene bly, kvikksølv, nikkel og kadmium. Ifølge Vann-Nett er *Saudafjorden* påvirket i stor grad av punktutslipp fra industri og diffus avrenning fra andre kilder, samt i middels grad av diffus avrenning fra industri. Det er foreslått tiltak for å hindre utslipp i overflatevann til vannforekomsten.

Rettslig grunnlag

Statsforvalteren har vurdert søknaden på bakgrunn av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4-6, og kravene i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutning skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på *føre-var-prinsippet*. Naturmangfoldet gjelder arters bestands-situasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4-6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten *Saudafjorden* endrer tilstandsklasse i negativ

⁴ Norges vassdrags- og energidirektoratet – verneplan for vassdrag - [Åbødalsvassdraget](#)

⁵ St. prp. Nr. 32 (2006-2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevasdrag og laksefjorder. Miljøverndepartementet. 15.12.2006.

⁶ Fiskeridirektoratets kartdatabase [Yggdrasil](#)

⁷ [Artsobservasjoner](#)

⁸ Vann-nett. <https://vann-nett.no/portal/>

retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømål skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Statsforvalteren har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Statsforvalterens vurdering

Unntak fra forhåndsvarsling

I henhold til forurensningsforskriften § 36-7 skal berørte offentlig organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, andre som kan bli særlig berørt gis anledning til å uttale seg til søknadens innhold. I tillegg skal offentligheten høres, jf. § 36-8. Statsforvalteren har vurdert at tiltaket, dersom den blir utført i tråd med tillatelsens vilkår, vil være av mindre miljømessig betydning, og at forhåndsvarsel kan unnlates, jf. forurensningsforskriften §36-9 annet ledd punk B. Vedtaket blir kunngjort i ettetid og sendt i kopi til offentlig høringsinstanser. Tillatelsen er ikke gyldig før klagefristen har utløpt.

Spredning av forurensning

Det er ikke vedlagt sedimentundersøkelser til søknaden, men det er oppgitt at det er gjennomført geotekniske undersøkelser i tiltaksområdet. Statsforvalteren har lagt til grunn kunnskap om at Saudafjorden har tidligere vært svært forurenset. Data fra overvåking av blåskjell indikerer at det kan ha vært en bedring i området. Nye masse fra elvene er blitt avsatt i fjorden, noe som kan ha gitt en naturlig tildekking av de mer forurensete massene. Etter vår vurdering vil gravetiltakene kunne berøre underliggende, mer forurenset masse og medføre en spredning av dette til omkringliggende miljø. Dette er spesielt negativt dersom naturlig avsetning av masser har medført en form for opprydding i den tidligere forurenset sjøbunn. Det må benyttes den metode som er mest skånsom, og Statsforvalteren anbefaler at Sauda kommune tildekker masser som er gravet opp og plassert over røret med rene masser for å hindre spredning av forurensning i fjorden. En spredning av forurensning vil uansett være liten og lokal, og vil kun medføre en svært midlertidig forringelse av vannforekomsten. Tiltaket vil bidra til en bedring i vannforekomstens tilstand på sikt, da tilkobling av disse pumpeledninger vil hindre utslipp av avløp direkte til sjø.

Naturmangfold

Tiltaket er planlagt rett utenfor utløpet til Nordelva og Storelva, som er viktige vassdrag. Det er lite konkrete data om når laksesmolt fra disse elvene gjennomfører utvandring. Sammenlignet med andre vassdrag i Rogaland, forventes det at Åbødalsvassdraget er et noe kaldere vassdrag. Basert på den kunnskapen som Statsforvalteren har, kan det forventes at laksesmolt fra vassdraget er ferdig med utvandring ca. 15. juni. Vassdraget er også viktig for sjøørret, men disse forventes å være ferdig med mye av vandringen litt tidligere. Bestandene i Nordelva og Storelva er blant de med svakest tetthet i Rogaland. Utvandringstiden er den meste sensitive perioden for laksesmolt, og det er ikke kjent hvordan slike anleggsarbeid kan påvirke fisken. Blakking av vannsøylen som følge av arbeidene kan redusere fiskens evne til å finne næring og unngå rovdyr. Det kan også medføre en generell stress respons, som kan påvirke fisken i lengre tid. Av føre-var hensyn, jf. naturmangfoldloven § 9, setter Statsforvalteren vilkår med tidsbegrensning for arbeidene. Tidsbegrensning gjelder også i gyteperioden for torsk, da anleggsarbeidene og eventuell spredning av finstoff som følge av arbeid i sjø, kan påvirke torsken negativt.

Vannforskriften

Med hensyn til de omsøkte arbeidenes omfang, mener Statsforvalteren at det omsøkte tiltaket utgjør svært liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomstene som helhet, jf. miljømålet i vannforskriften § 4. En eventuell forringelse vil være midlertidig.

Konklusjon

Søknaden omfatter midlertidig anleggsvirksomhet, der Statsforvalteren er forurensningsmyndighet. Ved avgjørelse om tiltaket krever en egen tillatelse etter forurensningsloven, og ved fastsetting av vilkår, er det lagt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7 tilsier at naturen kan bli negativt påvirket. Inngrep i mulig forurenset sjøbunn kan medføre partikkelspredning og eventuelt spredning av miljøgifter som er konsentrert i sedimentene. Etter vår vurdering gir dette en uvanlig forurensning fra det omsøkte tiltak. I tillegg kan partikler som blir oppvirvlet medføre flere negative påvirkninger, og støy fra anleggsarbeidene kan være forstyrrende. Dette gjelder særlig for mindre fisk i den sårbare utvandningsperioden og torsk i gyteperioden. På bakgrunn av de opplysninger tiltakshaver har oppgitt i søknaden finner Statsforvalteren at det er nødvendig å gi en forenklet tillatelse, jf. forurensningsloven § 11, til arbeidene der det settes krav til tidspunkt for gjennomføring av arbeidene.

Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil medføre uakseptable miljøpåvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår. Vi legger vekt på at tiltaket vil føre til en reduksjon av utslippene til Saudafjorden ved at avløp som per dags dato går direkte til sjø vil bli ført inn på renseanlegget.

Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 13 gir Statsforvalteren i Rogaland på visse vilkår Sauda kommune tillatelse til omsøkte arbeider i sjø innerst i Saudafjorden, ved utløpet til Nordelva og Storelva, i Sauda kommune.

Tillatelsen omfatter midlertidig anleggsarbeid i forbindelse med utlegging av sjøledninger fra avløpsspumpestasjoner i Fløgstadvika og på Vangnes, og til Tangen.

Det stilles nedenfor vilkår for å begrense eventuell forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljøet.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen.

1. Sauda kommune er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelsen.
2. Tiltakshaver skal gi beskjed til Statsforvalteren når arbeidene i sjø starter.
3. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes, slik at arbeidet kan

revideres. Statsforvalteren skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter, mm., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.

4. Arbeidene i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade på og/eller til ulempe for det marine miljø:
 - a. Metode for anleggsarbeidene skal velges slik at den medføre minst mulig oppvirvling av sjøbunnsedimenter i ledningstraseen. Tiltakshaver skal vurdere å tildekke sedimenter som flyttes med rene masser.
 - b. Forflytning av masse for å legge kabelen er tillat. Det er ikke tillat å ta opp overskuddsmasse fra mudring på land.
 - c. Det er ikke tillatt med arbeid i sjø i tidsperioden 1. januar t.o.m 15. juni av hensyn til gyteperioden for torsk og utvandringstid for laksesmolt.
5. Når arbeidene i sjø er avsluttet skal en kort melding sendes til Statsforvalteren.
6. Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene i Saudafjorden i Sauda kommune isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Varsel om gebyr for saksbehandling

Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Statsforvalterens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 7 jf. forurensningsforskriften § 39-4 Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser. Sauda kommune skal derfor betale et gebyr på kr. 16 900,- for Statsforvalterens behandling av søknaden. Eventuelle merknader til varselet sendes Statsforvalteren innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Statsforvalteren i Rogaland.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvern sjef

Kirsten Redmond Kristiansen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

PROSJEKTIL AREAL AS	Bjødnabeen 4	4031	STAVANGER
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	Ålesund
Fiskerlaget Vest	Slottsgt. 3	5003	BERGEN
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
Fiskeridirektoratet, region sør	Postboks 185 sentrum	5804	Bergen